

Grong kommune
Postboks 162
7871 GRONG

Vår dato: 27.08.2018
Vår ref.: 2018/13672

Deres dato: 26.08.2018
Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefelling av en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner

Grong kommune søkte den 26. august 2018 muntlig om skadefellingstillatelse av en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner. Bakgrunnen for søknaden er tap av sau/lam til bjørn i løpet av beitesesongen 2018, samt nye tap de siste dagene. Søker påpeker også at skadeområdet ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6, jf. rovviltnemndas forvaltningsplan.

Det er dokumentert tilstedeværelse av binne med unger i det aktuelle skadeområde, og selv om enslig hannbjørn ikke kan utelukkes som skadevolder er sannsynligheten for at binna er skadevolder forholdsvis stor. Fylkesmannen har derfor etter en totalvurdering ikke funnet det riktig å gi tillatelse til skadefelling av bjørn i det aktuelle området. Søknad om skadefellingstillatelse på en bjørn avslås. Avslaget ble formidlet muntlig til Grong kommune ^y/Kyrre Helstad mandag den 27. august kl. 12.09. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknad

Grong kommune ^y/fellingsleder Kyrre Helstad tar kontakt med Fylkesmannen via vakttelefonen søndag den 26. august kl. 16.34 og orienterer om kadaverfunn ved Folmerfjellet i Grong kommune. Statens naturoppsyn (SNO) sin rovviltkontakt er på vei ut for å undersøke kadaveret. Kommunen vurderer å søke om fellingstillatelse på en bjørn. Senere samme dag (kl. 21.23) ringer kommunen og søker muntlig om fellingstillatelse på en bjørn etter at rovviltkontakt har bekreftet at sauene var tatt av bjørn. Tidligere tap av sau til bjørn i beiteområdet, samt det nye kadaverfunnet og at beiteområdet ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6 legges til grunn for søknaden. Den muntlige søknaden ble fulgt opp av en skriftlig søknad oversendt Fylkesmannen i e-post datert 28. august 2018.

Bakgrunn

Grong kommune har tidligere i beitesesongen hatt skadefellingstillatelse på 1 bjørn i perioden 10. juli – 17. juli, samt 20. juli – 24. juli 2018 etter påvist tap til bjørn. I forbindelse med det siste fellingsforsøket ble det den 20. juli oppdaget 2 bjørnunger i forbindelse med ståløs på bjørn, og fellingsforsøket ble umiddelbart stoppet. Grong kommune søkte da Miljødirektoratet om skadefellingstillatelse på binne med unger innenfor Grong, Høylandet og Namsskogan kommuner. Miljødirektoratet avsto søknaden i brev datert 25. juli 2018. Direktoratet la avgjørende vekt på utvikling og nåværende bestandsstatus for bjørn i forhold til vedtatt bestandsmål i Norge.

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmlpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Inge Hafstad
Telefon:
+47 74 16 80 66

Siden den gang er det kun registrert 2 nye tap av sau til bjørn før vedtakstidspunktet den 27. august i det aktuelle beiteområdet i Grong, Høylandet og Namsskogan kommuner. Begge disse kadavrene ble funnet ved Folmerfjellet i Grong kommune. Det kan imidlertid ikke utelukkes at bjørnen har forvoldt mer skade enn det som er registrert.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

“...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

Betingende fellingstillatelser

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltsregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne tillatelsen gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober. Denne kvoten ble fylt 16. juni. Direktoratet utvidet kvoten med to dyr i vedtak 17. juni. Denne kvoten ble fylt 23. august. Miljødirektoratet vedtok utvidelse av den betingede kvoten med ytterligere to dyr den 23. august. Av denne kvoten er det foreløpig ikke felt bjørn, slik at resterende betinget fellingskvote per i dag er 2 bjørner.

Bestandsstatus

Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2018 og i senere vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling av bjørn, der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017.

Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA-dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket.

I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på åtte bjørner i region 6, hvorav en bjørnebinne er felt innenfor et rovdyravvisende gjerde 16. juni 2018. Dette utgjør den høyeste avgangen av bjørn i regionen de seks siste årene. Rett nok er to av dyrene årsunger, som uansett har stor dødelighet og slik vil påvirke bestanden mindre. Men det er også for første gang i seksårsperioden felt en voksen bjørnebinne som vil ha direkte effekt på bestandsutviklingen.

Miljørettslige prinsipper

Fylkesmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, eller vurdert bestandsmessige konsekvenser av et eventuelt uttak av bjørn i denne saken. Dette da det her treffes vedtak om avslag på søknader om skadefelling av bjørn, med bakgrunn i rovviltforskriften § 9. Det forventes ikke at dette avslaget vil ha noen påvirkning på naturmangfoldet.

Fylkesmannens vurdering

I vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn fra Miljødirektoratet datert 1. juni d.å. er det presisert at binner med unger og dens unger er unntatt fellingstillatelsen. Fylkesmannen har således ikke myndighet til å gi skadefellingstillatelse på binne og dens unger. Direktoratet skriver i sitt avslag at uttak av binne med unger vil påvirke bestanden negativt og begrense muligheten for å oppnå bestandsmålet. De mener dette bør tillegges større vekt enn den geografiske differensieringen slik saken står nå, og at andre forebyggende tiltak derfor må prioriteres. De ber avslutningsvis Fylkesmannen om å vurdere og prioritere andre forebyggende tiltak i det aktuelle området.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet. Det slippes ca. 1600 sau/lam i områdene rundt Folmerfjellet i Grong kommune, og området er svært viktig beiteområde for tre besetninger.

Frem til nå er det påvist 11 sau/lam drept av bjørn i Grong og Namsskogan kommuner, ingen i Høylandet kommune. Skadesituasjonen har vært pågående siden begynnelsen av juli. De aller fleste kadaverfunn (5 stk.) er gjort i områdene rundt Folmerfjellet i Grong kommune. Det er dokumentert binne med tre unger i det aktuelle området, og sannsynligheten er stor for at det er binna som er skadevolder. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det er flere skadevoldere av bjørn i området. Ved vedtakstidspunktet var det litt under to uker til hovedsankingen startet, og Fylkesmannen vurderer potensialet for fremtidige skader fortsatt er til stede.

Hva angår muligheten for å gjennomføre andre forebyggende tiltak, vurderer Fylkesmannen at dette nå kan være hensiktsmessig. Det er tre saueiere som har sine besetninger inn mot Skarlandsfjellet og Folmerfjellet. To av dem har planlagt tidlig nedsanking fra 1. og 10.

august, mens den tredje besetningen fortsatt befinner seg på utmarksbeite. Fylkesmannen har vært i kontakt med denne saueeieren for å diskutere aktuelle forebyggende tiltak. Saueeier har ingen mulighet til tidlig nedsanking før ordinær sanking som starter den 8. – 9. september. Fylkesmannen har derfor tilbudt midler til kortvarig intensivt tilsyn i perioden frem mot ordinær sanking, noe saueeier har takket ja til.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

Miljødirektoratet skriver i avslag til Grong kommune datert 25. juli at hensynet til bestandssituasjonen på bjørn og mulige konsekvenser for den ved å ta ut binne med unge, veier tyngre enn hensynet til den geografiske arealdifferensieringen. Det at skadeområdet ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn skal derfor tillegges mindre vekt. I Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn datert 1. juni 2018 står det under særlige vilkår at de tiltak som er mulig for å unngå at bjørnebinne felles skal være iverksatt. Fylkesmannen har som kjent ikke myndighet til å gi skadefellingstillatelse på binne og dens unge(r), slik at en eventuell skadefellingstillatelse gitt av Fylkesmannen ville hatt som vilkår at binne og dens unge(r) er unntatt tillatelsen. I den skadesituasjonen som har oppstått i Grong kommune er sannsynligheten for at det er en binne som er skadevolder forholdsvis stor, og da skal det etter Fylkesmannens vurdering iverksettes andre forebyggende tiltak.

Fylkesmannens konklusjon

Etter en grundig vurdering av søknaden har Fylkesmannen ikke funnet grunnlag for å innvilge søknaden om skadefellingstillatelsen på 1 bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner. Sannsynligheten for at binne er skadevolder tilsier at andre tiltak skal iverksettes for å unngå at binne felles, jf. særlige vilkår i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn i brev datert 1. juni 2018. Fylkesmannen viser også til direktoratets avslag på kommunens søknad om felling av binne og dens unger i brev datert 25. juli 2018. Å gjennomføre et fellingsforsøk i dette området, med krav om at binne med unge(r) og dens unge(r) ikke skal felles, vil være svært krevende.

To av besetningene har planlagt tidlig nedsanking fra 1. og 10. august, mens den tredje besetningen har fått tilbud om midler til kortvarig intensivt tilsyn frem mot ordinær sanking som starter den 8. – 9. september. Fylkesmannen vurderer det derfor slik at skadefelling på nåværende tidspunkt ikke er et aktuelt tiltak.

Fylkesmannens vedtak:

Med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6 har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

- Grong kommunes søknad datert 26. august (skriftlig søknad datert 28. august 2018) om skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner avslås.

Klagerett

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages, innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)

Seksjonsleder

Klima- og miljøavdelingen

Inge Hafstad

Seniorrådgiver

Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Høylandet kommune Vargeia 1 7977 HØYLANDET